

ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ
ΙΟΡΔΑΝΗ Α. ΠΡΟΥΣΑΝΙΔΗ
& συνεργάτες δικηγόροι
Πανεπιστημίου 59 & Εμμ. Μπαρδάνη 5
ΑΘΗΝΑ ΤΚ 105 64 FAX: 2103217465
ΤΗΛ 210 3214637 - 3254247
e mail: prousanidis.i@dsa.gr

ΠΡΟΣ

Την Εκτελεστική Επιτροπή της «Ομοσπονδία Ενώσεων Νοσοκομειακών
Γιατρών Ελλάδας» (ΟΕΝΓΕ)

Θέμα: Η 431/2018 απόφαση της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας

A) Μου ζητήθηκε να εκθέσω:

α. Τι έκρινε Ολομέλεια του ΣΤΕ και

β. Ποιες είναι οι συνέπειές της.

B) Για την κατανόηση των απαντήσεών μου προτάσσω τα εξής:

1. Το ΣΤΕ είναι το ανώτατο διοικητικό δικαστήριο της χώρας. Κρίνει:

α) Αιτήσεις ακύρωσης διοικητικών εκτελεστών ατομικών πράξεων και κανονιστικών, που υπάγονται απ' ευθείας σ' αυτό.

β) Εφέσεις κατά αποφάσεων των Διοικητικών Εφετειών, που έκριναν αιτήσεις ακύρωσης ατομικών διοικητικών εκτελεστών πράξεων και κανονιστικών.

γ) Αναίρεσεις κατά αποφάσεων των Διοικητικών Εφετειών που έκριναν αγωγές ή προσφυγές.

Σημείωση: Το ΣΤΕ κρίνει τα πιο πάνω στο πλαίσιο των δικονομικών προϋποθέσεων, που ορίζονται από το Π.Δ. 18/1989, όπως ισχύει.

δ) Κρίνει και ως πιλοτικό δικαστήριο. Παρέχει ο νόμος τη δυνατότητα προσφυγής απ' ευθείας στο ΣΤΕ για υποθέσεις γενικότερου ενδιαφέροντος. Το επιχείρημα είναι ότι λύνει το ΣΤΕ το όποιο νομικό ζήτημα απ' ευθείας αυτό και όχι δια της άσκησης ενδίκου μέσου κατά αποφάσεων κατώτερων δικαστηρίων.

2. Τα εκκαθαριστικά των αποδοχών των δημοσίων υπαλλήλων και των ιατρών ΕΣΥ είναι διοικητικές εκτελεστές πράξεις. Προσβάλλονται με προσφυγή

στο Διοικητικό Πρωτοδικείο. Φαίνεται από την 431/2018 απόφαση της Ολομέλειας του ΣΤΕ ότι συγκεκριμένα φυσικά πρόσωπα - ιατροί ΕΣΥ πρόσβαλαν τα εκκαθαριστικά των αποδοχών τους και συνάμα ζήτησαν από το ΣΤΕ να υπάρξει σχετική πιλοτική δίκη. Το αίτημα έγινε δεκτό, αφού κρίθηκε ότι το θέμα είναι μείζον και παραπέμφθηκε στην Ολομέλεια του ΣΤΕ. Το αποτέλεσμα ήταν η έκδοση της 431/2018 απόφασής του.

Γ) 1. Στην Ολομέλεια του ΣΤΕ τέθηκε το ζήτημα νομιμότητας των εκκαθαριστικών των αποδοχών συγκεκριμένων ιατρών ΕΣΥ. Τέθηκε, δηλαδή, αν οι μειώσεις των αποδοχών τους, σ' εφαρμογή της διάταξης της περίπτωσης 27 της υποπαραγράφου Γ.1 της παραγράφου Γ του άρθρου πρώτου του Ν. 4093/2012, είναι ή όχι νόμιμες. Αν, ειδικότερα, είναι ή όχι αντισυνταγματικές οι διατάξεις αυτές. Δια του τρόπου αυτού, δια του ελέγχου, δηλαδή, της νομιμότητας των εκκαθαριστικών των αποδοχών ερευνήθηκε το ζήτημα της συνταγματικότητας ή όχι των διατάξεων του νόμου, που αναφέρθηκε, και της Υ.Α. 2/83408/0022/14.11.2012 (ΦΕΚ Β' 3017), με την οποία ορίστηκε η αναδρομική μείωση των αποδοχών.

2. Στην έννομη τάξη της χώρας μας ισχύουν και ειδικά μισθολόγια για μια σειρά κατηγορίες - Δικαστές, Ένστολοι, Καθηγητές Πανεπιστημίων, Ιατροί ΕΣΥ κ.λπ. Δι' αυτών, των ειδικών μισθολογίων, διαφοροποιούνται οι αποδοχές τους σε σχέση μ' εκείνες των άλλων κατηγοριών, και, γενικά, των υπαλλήλων, που υπάγονται στο ενιαίο μισθολόγιο.

3. Με μια πλήρη παράθεση του νομικού καθεστώτος των ιατρών ΕΣΥ το ΣΤΕ δικαίωσε το νομοθέτη να έχουν ειδικό μισθολόγιο. Με πλήρη, επίσης, παράθεση των σχετικών «μνημονιακών» νόμων ανέδειξε τις μειώσεις των αποδοχών τους. Η κατάληξη ήταν να δεχτεί ότι η διάταξη της περίπτωσης 27 της υποπαραγράφου Γ.1 της παραγράφου Γ του άρθρου πρώτου του Ν. 4093/2012 προσκρούει στο Σύνταγμα, με αποτέλεσμα οι διοικητικές πράξεις (τα εκκαθαριστικά των συγκεκριμένων ιατρών ΕΣΥ), που εκδόθηκαν, κατ' εφαρμογή των διατάξεων αυτών, να ακυρωθούν.

Δ) 1. Πάγια, διαχρονικά ίσχυε η απόφαση, με την οποία ακυρώνεται διοικητική πράξη, να συνεπάγεται νόμιμη κατάργησή της έναντι όλων. Αυτό σημαίνει ότι οι διοικητικές πράξεις - εκκαθαριστικά όλων των ιατρών ΕΣΥ, που εδράζονταν στην ίδια διάταξη, η οποία κρίθηκε αντισυνταγματική, είναι άκυρες. Το πρακτικό αποτέλεσμα της ακυρότητας αυτής είναι η δυνατότητα στον κάθε ιατρό ΕΣΥ να ζητήσει να επανεκκαθαριστούν οι αποδοχές του αναδρομικά και να του καταβληθούν τα ποσά των περικοπών. Αν σιωπήσει η διοίκηση του νοσοκομείου ή απορρίψει το αίτημα, να προσφύγει εντός ευλόγου χρόνου στο δικαστήριο και να ζητήσει την αποκατάσταση της νομιμότητας και ως προς αυτόν. Την άρση, δηλαδή, των συνεπειών που προκάλεσε η εφαρμογή διάταξης, η οποία, στη συνέχεια, κρίθηκε αντισυνταγματική.

2. Ρήγμα στην πάγια αρχή, που αναφέρθηκε, είναι η ψήφιση του άρθρου 22 παρ. 1 του Ν. 4274/2014. Ορίστηκε ότι σε περίπτωση ακύρωσης που στρέφεται κατά διοικητικής πράξης, το δικαστήριο, «σταθμίζοντας τις πραγματικές καταστάσεις, που έχουν δημιουργηθεί κατά το χρόνο εφαρμογής της, ιδίως υπέρ καλοπίστων διοικουμένων, καθώς και το δημόσιο συμφέρον, μπορεί να ορίσει το αποτέλεσμα της ακύρωσης ν' ανατρέχει σε χρονικό σημείο μεταγενέστερο του χρόνου έναρξης ισχύος της και σε κάθε περίπτωση προγενέστερο του χρόνου δημοσίευσης της απόφασης».

3. Το ΣτΕ, κάνοντας χρήση της πιο πάνω διάταξης, με επίκληση το δημόσιο συμφέρον, απέκλινε από τον κανόνα του άρθρου 50 του Π.Δ. 18/1989. Αιτιολογεί την απόκλιση αυτή, ειδικότερα, με τη στάθμιση του δημοσίου συμφέροντος «αναφερομένου στην οξυμμένη δημοσιονομική κρίση και στην κοινώς γνωστή ταμειακή δυσχέρεια του ελληνικού κράτους». Όρισε, έτσι, οι συνέπειες της αντισυνταγματικότητας των επίμαχων διατάξεων για εκείνους τους ιατρούς ΕΣΥ, οι οποίοι δεν είχαν προσφύγει στο δικαστήριο, να επέλθουν από τη δημοσίευση της απόφασής του, δηλαδή, από 26.02.2018. Το αποτέλεσμα είναι να μην αρθούν οι συνέπειες από την εφαρμογή της, κατά τα άλλα, αντισυνταγματικής διάταξης αναδρομικά.

Ε) Με όλα τα πιο πάνω απαντώ στα δύο ζητήματα: α) Τι έκρινε η Ολομέλεια του ΣτΕ και β) ποιες είναι οι συνέπειες της απόφασης. Για την πληρότητα, όμως, του λόγου μου επιβάλλεται να προσθέσω και τα εξής:

1. Η 431/2018 απόφαση της Ολομέλειας του Συμβουλίου παράγει αποτελέσματα για όλους τους ιατρούς από το χρόνο δημοσίευσής της και μετά.

2. Η ίδια απόφαση παράγει αποτελέσματα, ανατρέχοντας στο χρόνο ισχύος της περίπτωσης 27 της υποπαραγράφου Γ.1 της παραγράφου Γ του άρθρου πρώτου του Ν. 4093/2012, για τους τέσσερις ιατρούς, που αναφέρονται σ' αυτήν και για όλους εκείνους, οι οποίοι είχαν ασκήσει σχετικές προσφυγές ή αγωγές και εκκρεμούν στα δικαστήρια.

3.1. Η εφαρμογή μιας όποιας απόφασης είναι υποχρεωτική. Συγκεκριμένα:

α. Η παρ. 5 του άρθρου 95 του Συντάγματος επιβάλλει στη Διοίκηση να συμμορφώνεται προς τις δικαστικές αποφάσεις. Η παράβαση της υποχρέωσης αυτής γεννά ευθύνη για κάθε όργανο, όπως ο νόμος ορίζει. Νόμος ορίζει τα αναγκαία μέτρα για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης της Διοίκησης.

β. Σ' εκτέλεση της εξουσιοδοτικής διάταξης του τελευταίου εδαφίου της παρ. 5 του αρθρ. 95 του Συντάγματος εκδόθηκε ο Ν. 3068/2002 και στη συνέχεια το Π.Δ. 69/2004. Επιβάλλεται, έτσι, η συμμόρφωση της Διοίκησης να είναι πλήρης (βλ. πρακτικό 1112/2017 του Τριμελούς Συμβουλίου του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών - αρθρ. 2 του Ν. 3068/2002).

γ. Πλήρης είναι η συμμόρφωση όταν επέρχονται και οι διοικητικές και οι οικονομικές συνέπειες (βλ. πρακτικό 48/2017 του Τριμελούς Συμβουλίου Δ.Ε.Α. - αρθρ. 2 του Ν. 3068/2002).

3.2. Το άρθρο 50 παρ. 4 του Π.Δ. 18/1989, ορίζει ότι οι διοικητικές αρχές, σ' εκτέλεση της υποχρέωσής τους κατά το άρθρο 95 παρ. 5 του Συντάγματος, πρέπει να συμμορφώνονται με θετική ενέργειά τους, προς το περιεχόμενο της απόφασης του Συμβουλίου Επικρατείας. Ο παραβάτης, εκτός από τη δίωξη του άρθρου 259 του Ποινικού Κώδικα, υπέχει και προσωπική ευθύνη για αποζημίωση.

3.3. Το άρθρο 232Α παρ. 1 του Ποινικού Κώδικα ορίζει ότι όποιος με πρόθεση δε συμμορφώθηκε σε προσωρινή διαταγή δικαστή ή δικαστηρίου ή σε διάταξη δικαστικής απόφασης, με την οποία υποχρεώθηκε σε παράλειψη ή σε ανοχή ή σε πράξη, που δεν μπορεί να γίνει από τρίτο πρόσωπο και η επιχείρησή της εξαρτάται αποκλειστικά από τη βούλησή του τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον έξι (6) μηνών, αν η πράξη δεν τιμωρείται βαρύτερα με άλλη διάταξη.

3.4. Από τις διατάξεις, που αναφέρθηκαν προκύπτει ότι οι Διοικητές των νοσοκομείων ΕΣΥ διατρέχουν τον κίνδυνο, αν δεν εφαρμόσουν την απόφαση του ΣτΕ για τους ιατρούς που άσκησαν αγωγή αναδρομικά και για εκείνους, που δεν άσκησαν αγωγή από 27.2.2018, να διωχθούν για τα αδικήματα της παράβασης καθήκοντος και παραβίασης της παραβίασης δικαστικής απόφασης, αλλά και να υποχρεωθούν σε αποζημίωση των βλαπτομένων.

4. Η 431/2018 απόφαση υπόκειται σε τριτανακοπή (άρθρο 51 Π.Δ. 18/1989, αλλά και άρθρο 106 Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας). Νομική δυνατότητα έχουν όλοι οι ιατροί ΕΣΥ, οι οποίοι βλάπτονται από τη μη αναδρομικότητά της. Θα συζητηθεί η τριτανακοπή από την Ολομέλεια του ΣτΕ, την οποία θα συγκροτήσουν άλλοι δικαστές - εξαιρούνται εκείνοι που μετείχαν στην αρχική δίκη και αναφέρονται στην 431/2018 απόφαση. Στη δίκη θα τεθούν μια σειρά ζητήματα, όπως: α) εκείνο της αντισυνταγματικότητας ή όχι του άρθρου 22 παρ. 1 του Ν. 4274/2014, της παραβίασης της ίδιας αυτής διάταξης, που ορίζει ότι η ακυρωτική απόφαση μπορεί να ισχύει σε μεταγενέστερο χρόνο έναρξης ισχύος της διοικητικής πράξης που ακυρώθηκε και σε κάθε περίπτωση προγενέστερο του χρόνου δημοσίευσης - ορίστηκε ως χρόνος ισχύος εκείνος της δημοσίευσης της απόφασης, ο οποίος δεν είναι, βέβαια, ο «σε κάθε περίπτωση προγενέστερος», β) της άσκησης από το δικαστήριο της διακριτικής του ευχέρειας καθ' υπέρβαση ή όχι των ορίων που η ίδια η διάταξη θέτει. Η τριτανακοπή ασκείται σε προθεσμία 60 ημερών από τη γνώση της απόφασης (τριτανακοπτομένης) - δηλαδή, από 27.02.2018.

5. Κι' ένα τελευταίο:

α) Οι αξιώσεις των ειδικευομένων και επικουρικών ιατρών δικάζονται από το Ειρηνοδικείο ή το Μονομελές Πρωτοδικείο της έδρας του νοσοκομείου. Μπορούν και πρέπει αυτοί με αγωγή τους να ζητήσουν τις διαφορές της τελευταίας διετίας - οι αξιώσεις πέραν της διετίας έχουν παραγραφεί.

β) Οι αγωγές των ιατρών ΕΣΥ, που θα αφορούν τον παρελθόντα χρόνο, θα προσκρούσουν στην 431/2008 απόφαση της Ολομέλειας του ΣΤΕ. Η νομική εκτίμησή μου είναι ότι η έκβαση των σχετικών δικών δεν θα είναι θετική, εκτός κι' αν γίνει δεκτή η τριτανακοπή.

γ) Η προσφυγή στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (Ε.Δ.Δ.Α) είναι δυνατή μόνον εάν και εφ' όσον εξαντληθεί η δικαστική διεκδίκηση σ' εθνικό επίπεδο. Είμαι επιφυλακτικός στην άσκηση προσφυγής στο ΕΔΔΑ απ' ευθείας, χωρίς, δηλαδή, την προηγούμενη εξάντληση των ενδίκων μέσων σ' εθνικό επίπεδο. Θα μπορούσε να υποστηριχθεί ότι εικάζεται το μάταιο άσκησης των εσωτερικών ενδίκων μέσων κι' επομένως παραδεκτά παρακάμπτονται αυτά και ασκείται απ' ευθείας προσφυγή στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο. Η άποψη αυτή είναι επισφαλής και για τον πρόσθετο λόγο ότι θα απολεσθεί η προθεσμία άσκησης τριτανακοπής. Άλλο το ζήτημα ν' ασκηθεί τριτανακοπή από τους ιατρούς, οι οποίοι αποκλείονται από την αναδρομικότητα της 431/2018 απόφασης της Ολ. ΣΤΕ και στη συνέχεια, με επίκληση της εικαζομένης απόρριψής της, να προσφύγουν στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Αν δε γίνει αυτό και η τριτανακοπή απορριφθεί, τότε μένει το τελευταίο, η προσφυγή, δηλαδή, στο Ευρωπαϊκό δικαστήριο από τους τριτανακόπτοντες και μόνο, οι οποίοι εξάντλησαν τα ένδικα μέσα σ' εθνικό επίπεδο. Γι' αυτό επιβάλλεται να τριτανακόψουν την απόφαση όλοι οι ιατροί ΕΣΥ που δεν άσκησαν σχετικές αγωγές. Όλα αυτά, βέβαια, από τη νομική σκοπιά, η οποία δεν είναι η μοναδική για μια συνδικαλιστική οργάνωση. Σημειώνω ότι το ΕΔΔΑ, αν δεχτεί την προσφυγή, επιβάλλει στην Ελληνική Πολιτεία να καταβάλει σε κάθε προσφεύγοντα ένα ποσό αποζημίωσης. Έτσι, στην περίπτωση που κριθεί ότι έπρεπε να καταλαμβάνει η αναδρομικότητα της

απόφασης του ΣΤΕ το σύνολο των ιατρών, τότε αυτοί, αν προσφύγουν στο εθνικό δικαστήριο θ' αντιμετωπίσουν την περίπτωση της ένστασης παραγραφής. Διακόπτεται αυτή με άσκηση αγωγής.

6. Για λόγους ενότητας, προσθέτω και τις απαντήσεις στα ερωτήματα της Ένωσης Νοσοκομειακών Ιατρών Κω, αν και προκύπτουν απ' όλα τα πιο πάνω. Συγκεκριμένα:

α. Στο ερώτημα: Είναι σίγουρο ότι αναδρομικά δεν θα πάρουν, όσοι δεν έχουν προσφύγει; Αντί επανάληψης παραπέμπω στο 5β του κειμένου.

β. Στα ερωτήματα: Αύξηση του μισθού θα έχουμε; Η αντισυνταγματικότητα του νόμου επαναφέρει τη μισθοδοσία για όλους, έστω από 28.02.2018;

Η απάντηση είναι θετική. Ειδικότερα: Αν δεν μεσολαβούσε το νέο μισθολόγιο των ιατρών (του 2017), τότε οι αποδοχές, όσων δεν έχουν προσφύγει στο δικαστήριο, από 26.02.2018 καθορίζονται χωρίς την περικοπή (μείωση) που επιβλήθηκε με την περίπτωση 27 της υποπαραγράφου Γ.1 της παραγράφου Γ του άρθρου πρώτου του Ν. 4093/2012. Για τους ιατρούς, που προσέφυγαν στο δικαστήριο, αναδρομικά, από το 2012.

γ. Το νέο μισθολόγιο των ιατρών ΕΣΥ έχει ως βάση τις περικοπές του 2012. Αν, επομένως, δεν είχαν μειωθεί οι αποδοχές, το νέο μισθολόγιο θα είχε ως βάση εκείνο που ίσχυε πριν από τις περικοπές. Πιο απλά, ας υποθέσουμε ότι ο βασικός μισθός ήταν 100 και μειώθηκε κατά 20%. Το νέο μισθολόγιο έχει ως βάση τον μειωμένο κατά 20% βασικό και σ' αυτόν ενσωμάτωσε επιδόματα κ.λπ. Η μείωση, όμως, των αποδοχών κρίθηκε ότι δεν ήταν νόμιμη, επειδή οι διατάξεις την επέβαλαν (την μείωση) κρίθηκε ότι προσέκρουαν στο Σύνταγμα. Επομένως, η νομική τάξη επιβάλλει να επανέλθουν οι πριν την μείωση αποδοχές και με βάση αυτές να εφαρμοστεί το νέο μισθολόγιο. Αυτό για τους ιατρούς που δεν προσέφυγαν στο δικαστήριο θα γίνει από 26.02.2018, ενώ για όσους προσέφυγαν, από την ισχύ του νέου μισθολογίου. Στην περίπτωση που τα νοσοκομεία δεν εκκαθαρίσουν τις αποδοχές που αντιστοιχούν στον μετά την

ισχύ του νέου μισθολογίου χρόνο, η λύση θα δοθεί από το δικαστήριο, οπότε θα μπορεί να τεθεί ζήτημα συνταγματικότητας ή όχι του Ν. 4472/2017.

7. Η απάντηση του ΕΚΑΒ στο αίτημα ιατρού για εκκαθάριση των αποδοχών του από 01.08.2012 έως 28.02.2018 χωρίς την εφαρμογή της σχετικής διάταξης του άρθρου πρώτου του Ν. 4093/2012 ήταν αναμενόμενη. Ενδιαφέρον θα έχει η απάντηση στην αίτηση να εκκαθαρίζονται οι αποδοχές από 01.03.2018 (26.02.2018 κατά την απόφαση του ΣτΕ) χωρίς τις περικοπές του έτους 2012. Φαίνεται ότι τέτοια απάντηση δε δόθηκε.

ΣΤ) Κωδικοποιώ:

1.1. Η 431/2018 απόφαση της Ολομέλειας του ΣτΕ παράγει τα αποτελέσματά της αναδρομικά για όλους τους ιατρούς που έχουν, πριν την έκδοσή της, προσφύγει στο δικαστήριο.

1.2. Η ίδια απόφαση παράγει τα αποτελέσματά της από το χρόνο της δημοσίευσης της (26.02.2018) για όλους τους ιατρούς, και για εκείνους που δεν έχουν προσφύγει μέχρι την δημοσίευσή της στο δικαστήριο.

2. Η άσκηση αγωγών από τους ιατρούς, οι οποίοι εξαιρούνται από την αναδρομικότητα της απόφασης 431/2018 της Ολομ. του ΣτΕ δεν έχει προοπτική επιτυχίας. Το αντίθετο, στην περίπτωση που δεν εφαρμόσουν τα νοσοκομεία την απόφαση από 26.02.2018, οι αγωγές θα γίνουν δεκτές.

3. Οι ειδικευόμενοι και ειδικευμένοι ιατροί μπορούν και πρέπει να προσφύγουν στο δικαστήριο για τις αξιώσεις τους της τελευταίας διετίας, επειδή οι πέραν αυτής έχουν παραγραφεί, αλλά και για εκείνες τις μετά την 26.02.2018.

4. Οι συνέπειες από τη μη εφαρμογή της 431/2018 απόφασης της Ολ. του ΣτΕ είναι η ποινική δίωξη των Διοικητών, οι οποίοι έχουν και αποζημιωτική ευθύνη.

5. Έχει ενδιαφέρον νομικό και πρακτικό η άσκηση τριτανakoπής κατά της 431/2018 απόφασης της Ολομέλειας του ΣτΕ. Το νομικό ενδιαφέρον έγκειται στην απάντηση που θα δώσει στο ζήτημα παράβασης της παρ. 4 του άρθρου 93 του Συντάγματος, η οποία επιβάλλει στα δικαστήρια να μην εφαρμόζουν νόμο που το περιεχόμενό του είναι αντίθετο προς το Σύνταγμα. Η συνέπεια,

επομένως, της απόφασης με την οποία κρίθηκε αντισυνταγματική μια διάταξη, είναι απόλυτη και καταλαμβάνει το σύνολο των πολιτών, που ζημιώθηκαν από την εφαρμογή της αντισυνταγματικής διάταξης. Θα κριθεί, έτσι, κατά πόσο είναι συνταγματική η διάταξη του άρθρου 22 παρ. 1 του Ν. 4274/2014. Το πρακτικό ενδιαφέρον έχει να κάνει με το αποτέλεσμα της τυχόν παραδοχής της τριτανakoπής.

6. Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου επιλαμβάνεται υποθέσεις, για τις οποίες εξαντλήθηκαν τα ένδικα μέσα σ' εθνικό επίπεδο. Η κατηγορία των ιατρών, οι οποίοι δεν προσέφυγαν στο δικαστήριο, αποκλείεται από την δυνατότητα προσφυγής στο ΕΔΔΑ. Υποστηρίζεται ότι αν είναι μάταιη η εξάντληση των ένδικων μέσων σ' εθνικό επίπεδο, τότε μπορεί να ασκηθεί προσφυγή στο ΕΔΔΑ. Έχω ενδοιασμούς να προτείνω την υιοθέτησή της. Αντίθετα, η επίκληση ότι η τριτανakoπή εικάζεται ότι θ' απορριφθεί καθιστά την προσφυγή στο ΕΔΔΑ πιο ασφαλή.

7. Η ένσταση παραγραφής αποκρούεται από την άσκηση αγωγών - για το θέμα αυτό χρειάζεται ξεχωρητή ανάλυση.

8. Για την αντισυνταγματικότητα ή όχι του νόμου που καθόρισε το νέο μισθολόγιο χρειάζεται ξεχωριστή ανάλυση.

Αθήνα 28 Μαρτίου 2018

Ιορδάνης Α. Προυσανίδης

